

hogy a rendőr ellátása 100 korona, a csendőré pedig 200 a rendőre városnak kerek 100 koronájába, a csendőr ellenben 20 százalék hozzájárulás mellett csak 40 koronájába kerül.

Már most ha egybevehetjük a nagy e önyöket, a városnak ugyszóván két kézzel meg kell ragadnia az az alkalmat, hogy a csendőrség alalmazására nézve az államhoz forduljon és azt az államtól mielőbb kérje.

A huzódozásnak semmi értelme és alapja nincsen. Hiszen mindenki tisztában lehet azzal, hogy a csendőri intézmény beillesztése a városi autonóm életbe nem csorbitja az önkormányzati jogot, a biztossági előnyöket ellenben mód nélkül fokozza.

Mindezeknél fogva mi a magunk részéről a legőszintébb örömmel üdvözljük Domahidy Elemér főispán elhatározását, melylyel Debrecenben a városi csendőrség szervezésére az első lépéseket megtette.

Meggyőződésünk, hogy ezért a város polgársága csak elismerést szavazhat a főispánnak és a városi közgyűlés akkor cselekszik igazán a város lakosságának egyetemes javára, ha a városi csendőrséget mielőbb létesít.

Most éppen kínálkozik is rá az alkalom: A város szervezeti szabályait most dolgozzák ki. Legyen a szabályok egyik üdvös, hatásában, eredményeiben messze kiható ujtása az, hogy a rendőrség helyébe a városi csendőrséget állítja.

Politikai dolgok.

— Saját tudósítónktól. —
Budapest, ápril 28.

Kormánykörökből származó értesülésünk szerint az országgyűlésnek harmadik ülészakát május hó 6-án nyitják meg és Tisza István gróf kormányelnök nyomban a királynak Budapestre való megérkezése után teszi meg az erre vonatkozó előterjesztést.

Ezen az első ülésen Tisza István gróf miniszterelnök tájékoztatni fogja a házat, hogy melyek azok a tárgyak, a miket mindenekelőtt elintéztetni óhajt. E szerint elsőnek a körjegyzők fizetésének osztályozásáról szóló törvényjavaslat kerül ismét napirendre, nyomban pedig a vasutasok javaslata, majd a szerződéses tárgyalásokra vonatkozó felhatalmazás és a civillista felelőse. Ha ezekkel a ház végzett, a folyó évi költségvetésre kerül a sor, illetőleg a kormány beterjeszti a költségvetést, amelynek bizottsági tárgyalását, a mint ezt a kormányelnök egyszer már jelezte, a delegációk ülésében közben ejtenék meg.

A közös költségvetésre nézve szükségessé válik még egy közös kormánytanács, a melyet a jövő héten nem Bécsben, hanem Budapestben tartanak meg, minthogy ekkora a király magyar székesfővárosában fog tartózkodni.

Erdekes dologról beszélnek függetlenségi párti körökben. Tudvalevő, hogy a király Budapesten tartózkodása idején nagy estét rendeznek az udvarnál. A függetlenségi pártnak egyik közszerepében álló tagja elhatározta, hogy abban az esetben, ha a felség megszólítással tünteti ki, azzal a kéréssel fordul a királyhoz, hogy kegyelmezzen meg azoknak a katonáknak, akiket azért ítéltek el, mert az obstrukció miatt szolgálatban időn tul való visszatartásuk miatt fellázdak. A párton biztosra veszik a megkegyelmezést.

Erdekes dolog pénzügyi szempontból az is, hogy az idei költségvetés, dacára az ex lex nyomán támadt tetemes károknak, nem fog deficittel zárulni.

KÖZIGAZGATÁS.

× **A szervezeti szabályzat módosítása.**

A városi szervezeti szabályzat módosítására elválasztott, illetve kiküldött bizottság tegnap délután 4 órakor ülést tartott Domahidy Elemér főispán elnöklésével, melyen a bizottság minden tagja résztvett.

× **A központi választmány értesítése.**

A központi választmány elnöke Kovács József polgármester értesíti a választókat, hogy a választók 1905. évi ideiglenes névjegyzéke kiigazított és az megtekinthető május hó 5-től 25-ig a város ház kistermében (I. emelet 26 sz.) délelőtt 8—12 és délután 2—6 óra között. A névjegyzék ellen történő felszólalásokat a kitéltől számított 10 nap alatt figyelembe veszi a központi választmány; az így beadott felszólalásokat május 16-tól 25-ig adandók be. Ugy a felszólalást mint az azokra vonatkozó észrevételeket a központi választmány elnökéhez kell címezni írásban.

× **Kincses Kolozsvár Debrecenhez.**

Kincses Kolozsvár életrevaló átiratot küldött pártolás végett Debrecenhez. Azt óhajtja ugyanis, hogy irjon fel a törvényhatóság a kereskedelemügyi miniszterhez az iránt, hogy a kisajátításról szóló 1881 XLI t. c. 22 §-a 2. pontjában a székes főváros javára nyújtott kedvezményt a vidéki törvényhatósági joggal felruházott városokra is terjeszse ki. Ezen pont ugyanis azon kedvezményt nyújtja a fővárosnak, hogy kisajátítás esetén a szomszédos terhet is kisajátíthatja. Ez igen fontos különösen utcanyílásoknál.

× **Vasuti gyűlés.**

A debreceni fűzesabonyi vasut május 10-ikén délután két órakor gyűlést tart a város háza nagytermében később meghatározandó tárgysorozattal.

× **Népfürdő.**

A városi tanács tegnapi ülésén egészséges eszmét vetett fel Aczél Géza főmérnök. A vasut mellett lévő csónakázó tónál óhajtja ezt a főmérnök létesíteni és oly szépen érvelt szava mellett, hogy kár volna a felvetett eszmét elejteni. A főmérnök mint szakember bizonyára meghányta-vetette a dolgot és megígérte, hogy részletes javaslatot fog benyújtani a létesítendő népfürdőre. Valóban nagy szükség van erre, mert szegényebb néposztályainknak nincs módjában a egészségre nézve nagy fontosságú fürdéshez hozzájutni. Örömmel emeljük itt ki a főmérnök ez irányban való gondoskodását és még jobban örülnénk, ha a városi tanács kedvezően intézné el ezen kérdést.

× **Armentesítő társulat gyűlése.** Az alsószabolcsi armentesítő társulat május 9-én délelőtt 11 közgyűlést tart a város székházában fontos tárgysorozattal.

EGYHAZ és ISKOLA.

Papi gyűlés. A Debrecen vidéki kath. papság tegnapelőtt tartotta tavaszi kerületi értekezletét Hosszupályiban. A sztrájk következtében beállott közlekedési zavarok miatt bizony nem sokan jelentek meg. Megvitatták a kerület egyházi és iskolai folyó ügyeit és elhatározták, hogy a nagyvárad nagypréposthoz: Winkler Józsefhez, aki 60 éves papi jubileuma alkalmából huszezer korona alapítványt tett a kerület céljaira — köztük Debrecenben is ötezer koronát — hálafelelőket intéznek. — Gyűlés után Imrik Sándor plébános vendégszerető házában gyűltek össze ebédre.

A siketnéma leánykák kézimunkája.

A siketnéma iskolájában igen szép kézimunkához készülnek a leány növendékek. Ezen munkákat az intézet az évről-évre vizsgálaton bemutatja. A meglepő szép munkák ez alkalommal el lesznek árusítva. Nagyon jól teszi, aki vesz azokból. Ezzel kapcsolatban felkérjük az érdeklődőket, sziveskedjenek ezt az iskolát megtekinteni, hol a fáradhatatlan igazgató és tanártársa a legnagyobb örömmel mutatják be az intézetet. Az intézet gyors fejlődése és a tanításban való nagy haladás Gacsér József igazgató és Scholtz Lajos tanár érdeme.

Növendékek hangversenye.

P. Nagy Zoltán a főiskola jeles zenetanár e hó 30-án, délután 5 órakor az Arany Bika szálló dísztermében előhaladott magántanítványával hangversenyt rendez, melyre belépti díj nincs. Az élvezetesnek ígérkező hangverseny műsora a következő: 1. Mozart D. moll ábránd Harcsányi Jolán k. a. 2. Oginski B dur polonaise Szántó Mariska k. a. 3. Grieg. Albumlutt op. 28. No. 3. S. Szabó Emma k. a. 4. Schubert. Impromptus as dur op. 90. No. 4. Boros Anna k. a. 5. Rubinstein. Román op. 44. Popper Irma k. a. 6. Beethven, 6 variatio op. 34. Maier Pálma k. a. 7. Székely. 7-ik magyar ábránd Tatay Zoltán ur. 8. Chopin Berceuse op. 57. Kuthy Anna k. a. 9. Schumann. Warum? Aufschwung op. 12. Popper Klára k. a. 10. Liszt. Faust walzer, concert paraphrase Szántó Jolán k. a. 11. P. Nagy Zoltán. Magyar kardal 4 szölamu férfi karra. Előadja az ev. ref. tan. képző int. énekkara.

Az ev. ref. egyház iskolaszéke ma, április hó 29-én d. u. 4 órakor az egyház tanácstermében ülést tart, melyen folyó ügyeket tárgyal.

AZ OMKE hajdumegyei fiókja.

Az Orsz. Magyar Kereskedelmi Egyesülés hajdumegyei fiókjának szervező bizottsága tegnap d. u. gyűlést tartott a kamara termében. Szentkirályi Tivadar, eddigi értekezleti elnök nyitotta meg a gyűlést és indítványára most már az ügyek továbbvitelére elnökséget választottak és pedig: elnökké Kardos Lászlót, alelnökké Falk Lajost, pénztárnokká: Aron Jenőt és titkárrá: dr. Rác Lajos kamarai fogalmazót.

Szávay Gyula kamarai titkár részletesen és alaposan ismertette az Omke céljait, hivatását, szervezetét, a központ és vidék viszonyát egymáshoz és a gyűlés egyhangú tetszése mellett terjesztette elő a hajdumegyei fiók szervezésére vonatkozó javaslatát és a budapesti központtal e tárgyban folytatott tárgyalásainak eredményeit.

Megállapította a gyűlés a szervezés mikéntjét helyben és vidéken; felosztotta az utcákat, illetve a vidék városait a jelentkezők közt, kik személyesen fogják a taggyűlést eszközölni.

Megelőzőleg körlevelet küld szét az elnökség, ismertelve az Omke célját, szervezetét.

Felhívja a pénzintézeteket is, lépjenek be, így anyagilag és erkölcsi tekintélyükkel is támogassák az egyesülést.

Tagok eddigelé is szép számmal gyűlnek, a most tervbe vett propaganda is igen szép sikereket ígér. Bizonyára megértik művelt, önjavukat felfogni, megismerni tudó kereskedőink, hogy most, az erők egyesítésének jegyében megindult új gazdasági korban, ez értük, számukra alkotott egyesületet támogatniok kell, kibontott lobogója körül seregelve.

A formális alakuló gyűlés, mely a budapesti központ, a helyi és vidéki tagok részvétele folytán bizonyára igen impozáns lesz: *junius hó elején* fog megtartatni.

A fiók központja ideiglenesen a kamarán lesz dr. Rácz Lajos kamarai fogalmazónál, ki szívesen ad az érdeklődőknek felvilágosításokat.

H I R E K.

* **Csokonai dalünnep.** Sikerült dalünnepet rendezett tegnap a Városi Dalegylet a Csokonai kör védnöksége alatt — a közönség szíves részvételével mellett. Minek a debreceni közönségnek dalünnep. Ica-rica, orcápirító galádságok és fonatos sátor. Ez épen elegendő. Mindent a testnek és semmit a léleknek. Különböző tisztelet a kevés kivételnek. Részletes tudósításunk: az estélyt Rácz Károly zenekara nyitotta meg — eljátszván a Csokonai dalok legszebbjeit a legtisztább művészettel. Utánna dr. Kardos Albert a Csokonai dallamok keletkezését ismertette. Az ő páratlan irodalomtörténeti tudománya és irálya nem lepett meg bennünket. Meddő munka dr. Kardos Albertet dicsérni. A műsor többi részét a dalegylet gyönyörű Csokonai-dalai töltötték ki, amelyek közé pompásan ékelődött Szücs Margit urhölgy, estélyeink ismert előadó művésznőjének szavai, ki Csokonai egyik legszebb költeményéből részleteket művésziessé adott elő. Ezek után pedig felhívjuk a debreceni áldozatkészségéről híres közönséget, Ben Ali Bej csodálatos mutatványaira. Odakintláthatók a vásártéren.

* **Gyorsvonataink.** Máj 1-től a reggeli gyorsvonatunk nem 9 óra 1 perckor, hanem 8 óra 57. perckor indul Budapest

felé és már Szatmártól kezdve gyorsvonat lesz, ahonnan reggel 6 óra 44 perckor indul el. A budapestről jövő reggeli gyorsvonatunk 6 óra 50 perc helyett 7 óra 25 perckor fog indulni a fővárosból. A délutáni (ide 6 óra 26 perckor érkező) gyorsvonatunk pedig tovább megy egészen Szatmárig.

* **Elmaradt záradoklat.** Bizonyára sokan érdeklődtek azon záradok ut iránt, melyet dr. Wolafka Nándor vál. püspök szándékozott a szent földre vezetni. Most arról értesülünk és pedig a legbiztosabb forrásból, hogy dr. Wolafka Nándor püspök leküzdhetetlen közbejött akadályok miatt nem vesz részt a keleti utban.

* **A Vidéki Hirlapírók Országos Szövetsége.** A V. H. O. sz. idei rendes közgyűlését május 22-én délután 4 órakor tartja meg Budapesten az „Othon“-kör nagytermében.

* **Színészpár esküvője.** Érdekes esküvő volt tegnap a róm. kath. templomban. A szintársulat tehetséges tagja Palági Lajos esküdt hűséget a társulat másik tehetséges tagjának: Menszáros Margit kisasszonynak. Addig-addig játszották a szerelmet a világot jelentő deszkákon, a míg szívük is tüzet fogott tőle. A művészet valósággá lett, a játék házassáfrigygyé. Az esketési szertartást dr. Wolafka Nándor v. püspök végezte, a ki magas szárnyalásu, megható beszédet intézett az ifju párhoz. Násznagyokként Szombathelyi József földbirtokos és Than Gyula hirlapkiadó szerepeltek. A közönség érdeklődése oly nagy volt, hogy a bejuthatásért valósággal megostromolták a templomot. Bár az érdeklődéssel arányos lett volna az illendő viselet is. A padok tetejére felállani, ott hangosan beszélgetni nem való; hiszen a templom mindnyájunk előtt mégis csak Isten háza! . . .

* **Munkaszünetök.** A munkaszünető kefégyáriak ügyében a tegnapi nap folyamán semmi újabb fordulat nem történt. Azt hisszük, hogy egyhamar nem is fog történni, mert a gyárosok már messzebb menő engedményeket azért sem tehetnek, mivel káruk a munkaszünetés miatt eddig is óriási. A tegnapi egyezkedési, illetőleg békeltetési kísérlet a Falk féle kefégyárban volt, eredményre azonban ez sem vezetett. De hogy is vezethetne, mikor itt már a szünetelőknek kellene kivánságaikból engedni s arról pedig szó sincs. Egyhamar nem is lehet, mert enni, inni van bőven a szünető tanyán. Tegnap is nagyobb mennyiségű burgonyát s 18 kenyert kaptak a szünetők a közönségtől. De majd, amint a közönség türelme fogyni kezd, fogyni fog a kenyér is. Hiszen az igaz, hogy senkit sem lehet meggyőződése ellenére munkára kényszeríteni, de mindig többet ér egy sovány egyezés, mint egy hosszú — háboru.

* **A Csokonai kertről.** A város kellő közepén van nekünk egy kertünk, melyben Csokonainak, Debrecen nagy költőjének ércszobra áll, hirdetve a költő halhatatlanságát és Izsó nevét mindörökre. Unnapi hangulat száll lelkünkre, ha a szobor elé lépünk és elmerengünk

azon a boldog időkn, midőn Csokonaiak születtek e hazában. De keretet a költő nagyságához, milliót a szobor szépségéhez hasztalan keresünk. Nem fejlődik, nem lombosodik, nem csinosodik ez a kert. Poros és nincs rajta semmi költői. Ez még hagyján, még az is, hogy a gyepágyak kopottak és vasszegélyük viseltes, törött és szakadozott. Hanem az már egészségtelen, ami csatorna rostélyain szétárad. Ezen a kigőzölgő bűzön talán lehetne segíteni. Mert vannak, kik szívesen ülnének le pihenőre e kis oázison, így azonban még az átjárók is elkerülnek. Hálásak leszünk sokan, ha ezeken a felsorolt hiányokon az illetékes tényezők segítenek.

* **Hol kávézunk ezental nyáron?** Németh András, az Arany Bika szálló bérlője azt kérte a tanácstól, engedné meg, hogy asztalokat helyezhesen az Arany Bika előtt általa kiaszfalozandó teregre úgy, hogy az asztalok a fal mellett is elhelyezhetők legyenek. A tanács az előbbi kérésnek helyt adott, az utóbbira nézve azonban kimondotta, hogy egy kávéház előtt sem tűri meg a járóra helyezett asztalokat, mert elszűkítik a közlekedést. Németh András újabb beadványát tegnap ismét tárgyalta a tanács és eredeti határozatát fentartotta. A kávéház tulajdonosok most nem tudják, hogy hová helyezték a nagy hőségben kávézó vendégeiket.

* **A kereskedelmi és iparkamarából.** A kamara legközelebbi rendes közgyűléset május hó 5-ikére tüzte ki az elnökség. Egyszersmind megállapította annak gazdag tárgysorozatát. A kamara közös bizottsága szerdán, ápr. 27-én délután hosszabb ülésen letárgyalta az elé terjesztett fontosabb ügyeket. Ezek között volt a debreceni nyilvános árverési csarnok kérdése is. Házi ipari tanfolyamok berekesztése. A Szoboszlón megnyitott téli háziipari tanfolyamot holnap, szombaton rekeszti be a kamara és a város hatósága. A kamara erre az alkalomra dr. Rédei segédtitkárt küldte ki. A nyiregyházi hasonló tanfolyam berekesztése s egyszersmind a kiállítás megnyitása vasárnap, május 1-én lesz. Az aktust Szávay titkár végzi, aki pénteken és szombaton a keresk. miniszter által Budapestre összehívott értekezleten tárgyal a kamara képében.

* **Kert a Tisza palota előtt.** Mindnyájan gyönyörködünk abban a kis oázisban, melyet a városi tanács bölcsessége és jóizlése teremtett a város háza elé. Vajon nem lehetne-e a Tisza palota homlokzata előtt is ilyen szép kertet létesíteni? Nem lehetne-e a palota tulajdonosával azt közösen megcsinálni, vagy a fenntartásra a Tisza palotát felkérni. Mi csak felvetettük a kérdést, szóljanak hozzá azok, kik a viszonyokat jobban ismerik.

* **Magyar név.** Hohn Sámuel debreceni lakos terményügynök nevét Kardos-ra magyarosította.

* **Sztáncsek táblabíró kitüntése.** A hivatalos lap tegnapi számában közölte, hogy a király Sztáncsek János debreceni kir. ítélő táblai bírót nyugalomba vonulása alkalmából sok évi hű és buzgó szolgálata elismerésül III. osztályú vas-korona rendjével tüntette ki.

* **Az ügyvédi kamarából.** A debreceni ügyvédi kamara a hivatalos lap tegnapi számában közhírré tette, hogy dr. Jászai Armin kisújszállási ügyvéd nevét Jászai Kálmánra igazította ki, Polonkay Endre volt tiszta-polgári ügyvéd pedig, a ki az ügyvédség gyakorlatáról önként lemondott a kamarai névsorból törölte.

* **Csath Sándor ügyvédi irodája.** Csath Zsigmond derek postafőnöknökünk jeles képzettségű fia Sándor ügyvédi irodát nyitott, miről a következő sorokban ad hírt:

Értesitem a jogkereső közönséget, hogy ügyvédi irodámat Debrecenben, Piac-utca 36. sz. alatt megnyitottam. — Debrecen, 1904. Április hó 29. Dr. Csath Sándor ügyvéd.

* **Postahivatal névváltoztatása.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 1904. év május hó 1-étől a Királytelek pályaudvari postahivatal nevét Görögszállás-ra és a Dessenffy pusztai posta táviradhivatal nevét Királytelek-re változtatt meg.

* **Éjjel a rendőrségen.** Hogy azt ne higgye valaki, hogy rémtörténet következik, sietünk kijelenteni, hogy cseppet sem borzalmas, amit most leírunk. Ha nem a piros lámpás bünyűgyi osztály udvarán történt volna, azt kellene hinnünk, hogy valamelyik vidám falusi plébánia volt színhelye ez esetnek. De ott történt. Még pedig tegnap éjjel. A bünyűgyi osztály udvarán rakott vidám, pattogó tűz mellett ültek az éjjeli sorosok. Simon Miklós kapitány bátyánk viszi a szót, illetőleg adja a vidáman elnevetgélnek a régi jó idők furesaságain. Mikor a jó kedv már tetőpontra hág, zajtalan oson be — egy kis kaján hihajhász. Azért jár ily zajtalanul, hogy elleshessen egy pár akaratlan elejtett szót s leránthassa a leplet a bünyűgyi osztályról. Gonosz nyelvek ugyan azt beszélnek, hogy zajtalan járása cipője fogyatékos talpának tulajdonítható.

— Na mi az ujság öcsém? kérdi Simon bátyánk.

— Sz' én is azért jöttem. Ha ugyan volna valami.

— Van öcsém, van! Egy öngyilkosság!

— Öngyilkosság? szól az örömtől reszkető hangon a hihajhász.

— A'bbiz a! Még pedig a javábul. S meg is halt.

— Meghalt!? — ordít dadogva a kis éhes s remegő kézzel ceruzát ragad.

— Hát az eset így történt, hogy 10 óra tájt egy embert találtak holtan a városháza kapujában. Rémitő helyzetben volt szegény. Leírta?

— Kész... kész — csak tessék tovább — szól sürgetően.

— Hát mondom rémitő helyzetben volt. Bal lába a nyaka köré volt tekerve...

— A halál oka? kérdi lázasan — mi volt?

— Az volt, hogy a nagy lába ujjá meg a torkára volt dugva s megfult szegényke.

Harsogó kacaj. A hihajhász düledő szemekkel vadul kirohan az éjbe.

* **Uj állampolgár.** Kropf Izsák debreceni lakos, ki harminc éve lakik hazánkban és tizenöt év óta tisztessen tölti

be élethivatását, tagnapdelután tette le az állampolgári esküt Kovács József polgármester kezeibe, ki szives és megindító szavakban buzdította az állampolgárt polgári kötelességének betartására. Az esküimintát dr. Vargha Elemér polgármesteri titkárral, a legyűző oivasta fel és az esküt tevő ünnepélyes ígéretek tett, hogy új hazájának hű polgára lesz.

* **Halálozások.** Debrecen város halottai az elmúlt napon a következők voltak: Fekete Jenő János ev. ref. 3 hónapos, Csató Kálmán ev. ref. 13 éves, Feik József róm. kath. 67 éves.

* **Kis leány — sok pénzzel.** Rejtélyes eset foglalkoztatja most a bünyűgyi osztályt. Megirtuk lapunkban, hogy a napokban egy 11 év körüli fejletlen leánykát találtak a rendőrök, ki a kihallgatáson azt mondta, hogy a Küküllő megyebeli Agostonfalváról való s Fekete József erdőpásztor leánya. Ezenkívül minden felvilágosítást megtagadott. Bonyolítja az esetet még az is, hogy a leánynál nagymennyiségű pénzt találtak, melynek származásáról nem akar semmit vallani. A rendőrség tudózkodására az illetékes főszolgabírói hivatal azt az értesítést küldte, hogy a leány említett apja ott nem is lakott soha s a leány Kassa környékén tolvaj cigányokkal kóborolt hosszú ideig. A rendőrség börtönében különben jól érzi magát s onnan ki nem is kívánczik.

* **A rendőrségről.** Tegnap megszűnt a rendőrség rendkívüli szolgálata mivel a munkaszünetű vasutasok, sütkődohánygyáriak újra munkába állottak. A megszorított rendőrlegénység ismét az eredeti létszámra apadt.

* **Kereskedők és iparosok figyelmébe.** A debreceni kereskedelmi és iparkamara az alant felsoroltakat azon megjegyzés kíséretében ajánlja kerülete érdeklőjeinek figyelmébe, hogy az érdeklődőknek utbaigazítást a kamara hivatalosan szivesen ad. Vidékiek, ha levél útján tudakozódnak, válaszbélyeget esatoljanak.

4615—904. A cs. és kir. közös hadügyminiszterium árlejtést ír ki az 1904. év folyamán a cs. és kir. 4. számú hadtest részére szükséges különféle egészségügyi cikkek szállítása céljából. A pályázók ajánlataikra a következő felíratot tartoznak alkalmazni: „Egészségi cikkekre vonatkozó ajánlat” s ajánlataikat a cs. és kir. 4-ik hadtest hadbiztosságához Budapesten tartoznak benyújtani. Bánatpénz a vállalati összeg 10 százaléka, amely Budapesten a 2-ik számú cs. és kir. ruhatárnál készpénzben vagy értékpapírral tartoznak letenni. A szállítandó anyagok csak magyar gyártmányok lehetnek. Határidő május 26.

4547—904. Aradi üzletvezetőség ajánlati uton óhajtja beszerezni az alkalmazottai részére szükséges halina eszmákat. Az idevonatkozó pályázatok máj. hó 11-éig az aradi üzletvezetőség címére intézendők. Bánatpénz 5 százalék. Elhelyezendő az aradi üzletvezetőség gyűjtő pénztárában.

4590—904. M. kir. földmivelésügyi m. kir. miniszter a m. kir. lötenyészési intézetek katonai legénysége részére szükséges egyenruházati, ágyneműek, löszervények és hámok beszerzésére ajánlati versenytárgyalás kitűzését rendelte el. A pályázati határidő máj. hó 30. Az ajánlatok e nap délelőtt 10 órájáig Petzrik János segédhivatali főigazgatónál nyújtandó be. A bánatpénz 5 százalék.

4589—904. A beregszászi kir. pénzügyigazgatóság 1904. év folyamán szükséges papír és írószerek szükségletét nyil-

vános pályázat útján óhajtja biztosítani. Pályázatok máj. hó 19-ig nyújtandók be. Bánatpénz 80 Kor.

* **Vigyázatlan kocsi.** Tegnap délelőtt a főtéri főposta előtt — sebes hajtás miatt egy kocsi a sétányon levő fába ütközött, minek következtében mindkét vaskocsirud elgörbült s a ló több helyen megsérült.

* **A mérges edények ügyében** tegnap fejezte be Szombathy János a tárgyalásokat és a kihallgatásokat. A vád Schuldner Jakab budapesti kereskedő ellen irányult, kik az edények forgalomba hozatala miatt kerültek a kapitányság elé! Igaz, hogy némirészben ártatlannak, mert az érkező edényeket vegyileg meg nem vizsgálhatják. Mindazonáltal némi kis pénzbürségben (5—10 korona) lesz részesök, mert az idevonatkozó belügyminiszteri rendelet a forgalomba hozót is felelősség selujta.

* **Ellopott baromfiak.** Adler Jakab Simonffy u. 7. sz. alatti s Horváth Józsefné Homok-utca 125. sz. lakások tettek panaszt a endőrségen, hogy zárt baromfi ólaikat feltörve, ismeretlen tettes több szárnyast elemelt. A szárnyashust kedvelő atyafit a rendőrség lázasan keresi.

x **Kiadó szép lakás.** Domb utca 17. sz. a. gyönyörű öt szobás utcai lakás minden hozzátartozóval és mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. Bővebb felvilágosítás szereshető Csapó-utca 48. szám alatt.

LETZTER JÓZSEF fényképészet festészeti és fényképnagyi tási műterme Piac-utca 44 dr. Ujjalussy-ház Állandó fényképkiállítás a műterem kapubejáratánál levő kirakatban.

* **A mit a sorsjegytulajdonosok többnyire nem tudnak.** Igen érdekes utbaigazításokat és tanácsokat tartalmaz a Nemzeti Pénzváltó Részvénytársaság ép most megjelent prospektusa. Oly — teljesen megbízható forrásból származó — szakszerű felvilágosítások ezek, melyek az osztálysorsjegyek iránt érdeklődő közönségre nézve is igen fontosak. A nevezett intézet (Budapest, Haas-palota) ily prospektust kívánatra ingyen és bérmentve küld és mindenki csak saját érdekében cselekszik, ha e fontos közleményeket átolvassa.

Hidegvizgyógyintézet megnyitása a Nagyerdő fűrdő és vizgyógytelepen Május 1-én. Értekezhetni dr. Balkányi Ede orvos, tulajdonosnál Csapó-utca 4. vagy az intézetben.

* **Az utazás nemes szórakozása** mindvégig a gazdag emberek kiváltsága maradt volna. ha az idegenforgalmi vállalat meg nem csinálja „Utazási Sorsjáték” tervezetét. Ez az intézet módot akarván nyújtani arra, hogy az utazás gyönyörűségében mindenki részesülhessen. száz-ezsr 2 koronás sorsjegyet bocsájtott forgalomba. A főnyeremény INGYENES UTAZÁS A FÖLD KÖRÜL, a mely mellett számos értékes nyeremények vannak mint hosszabb, teljes ellátással kapcsolatos külföldi utazások, előkelő fűrdőkön való nyaralás teljes költségei és egyéb hasznok. Utazási sorsjegyek városunkban is kaphatók a nagyobb dohánytözsdekben. Részletek tervezetet pedig bárkiinek készséggel küld a központi menetjegyiroda, Budapest, Vigadó-tér.

Ma este az **Arany Bika kávéházban Rácz Károly zenekara játszik.**

A VÁROSI SZINHÁZ.

A színház jövője. Új nézőtér, új színpad.

— ápr. 29.

Debrecen város tanácsa pályázatot hirdetett a debreceni színházra.

A pályázat e hónap 23-án lejárt. Három pályázó jelentkezett:

1. Makó Lajos, a debreceni színház mostani igazgatója.
2. Zilahy Gyula, az aradi színház igazgatója és
3. Nádasy József, a pécsi színház igazgatója.

Ha valamely színház oly igazgató kezében van, akivel teljesen meg van a hatóság és a közönség elégedve, akkor nem szokás pályázatot hirdetni.

Igy történt legutóbb Nagyváradon, ahol pályázat mellőzésével ismét Somogyi Károlylyal, így Temesvárott, a hol ismét Krecsányi Ignáccal újították meg a szerződést. Ez így áll a dolog Pécsen, a hol a közönség szeretetének fényes nyilvánulásaival, a színházi bizottság pedig azzal fejezte ki Nádasy József iránt teljes megelégedését, hogy a színházat újabb 3 évre pályázaton kívül neki ajánlotta fel.

Az első ízben Nádasyval együtt pályázott két tekintélyes nagy igazgató, az akkori debreceni (Komjáthy) és az akkori győr-soproni (Somogyi) igazgató, akikkel szemben Nádasy József győzött.

Világos tehát, hogy a midőn Debrecen városa most pályázatot hirdetett a színházra, ezzel egyuttal azt is kifejezte, hogy a pályázat útján a mostaninál jobbat remél.

Nem csupán személyre nézve jobb igazgatót remélt a város, hanem bizonyára művészi és egyéb színházi érdekek szempontjából is előnyösebb, kedvezőbb ajánlatot. — Csakis ez lehetett a pályázat hirdetés erkölcsi alapja. A tanács teljesítette kötelességét és a város közönsége most azt várja, hogy a tanács a színházi pályázat kedvező eredményét a debreceni színház jövőjének és a közönség jogos igényeinek biztosítására értékesítse.

A három pályázó közül az egyik Nádasy József, már rendes pályázati kérvényben is oly előnyöket biztosít, oly fényes áldozatkészséget ajánl fel, a miből a nemzeti színházi irodalomra és színészetünkre csak dicső, haszon és dicsőség háromolhat. De Nádasy József ezenfelül még külön beadványban olyan nagyszabású ajánlatot is tesz, mely valósággal

a debreceni színház fényes új korszakát teremti meg.

Beterjesztette ugyanis Bálint és Jámbor igazán hírneves műépítésznek az ő számára megalkotott új színházi tervvázlatát, mely a színházi nézőtérnek és a színpadnak teljes átalakítását mutatja be. Oly zseniális terv ez, melynek alapján Debrecen közönsége világvárosias kényelmes remek új színházat kapna. Már maga ez a nagyszabású terv elég ahhoz, hogy a város tanácsa a három pályázó közül Nádasy Józseffel kösse meg a szerződést és vele mint a debreceni színház új igazgatójával a Bálint és Jámbor féle hatalmas átépítési tervek megvalósítását megállapítsa. Fokozza azonban e nagybecsű ajánlat értékét még az, hogy Nádasy József nem csupán művészi becsű gyakorlati szempontból is tökéletes új nézőtér és színpad terveit mutatta be, s adta át a városnak, hanem úgy szólván az összes költségeket is elvállalta. Ugyanis ajánlatában arra kötelezte magát, hogy a Bálint és Jámbor műépítészek tervei szerint új nézőtér építési költségeire évenként tizenhatezer koronájával összesen százkilencvenkét ezer korona készpénzt fizet be a város pénztárába. Ezenfelül pedig ugyanezen idő alatt színházi művészeti célokra körülbelül negyvenezer koronát ad a színházi bizottság rendelkezésére.

Ily körülmények közt érthető a pályázat eldöntése iránt a közönség lázas érdeklődése. Sőt nemcsak Debrecen közönsége várja a döntést izgatottan, hanem az ország műépítészeinek nyugtalan várakozása is Debrecen felé fordult.

Mindenki tudja, hogy a színház építései nálunk évtizedek óta idegenekre bizzák. Ezzel szemben a zseniális magyar műépítészek gyakorlatilag be akarják bizonyítani, hogy tudnak olyan jó színháztervet alkotni, mint bármely külföldi versenyző. A nagytörekvésű hazai művészek sorában az elsők közt állnak Bálint és Jámbor, a kik egymás után aratják diadalaikat az országban, Alkotásaik a monumentális műépítés terén óriási feltűnést keltenek. És ime ez a két nagybecsű, ünnepelet immár világszerte ismert, a párisi világkiállításon is rendkívüli figyelmet keltett műépítész eljött Debrecenbe s itt a színház régi falainak korlátai közt oly nagyszerű új nézőtér és színpadot alkot, melyért Debrecen irigyelheti bármely nagy város és a

melynek tanulmányozására fognak idejárni a szakemberek.

Debrecen város közönségének egyetemes érdekeit szolgáljuk tehát, ha ily körülmények közt a jelenlegi színházi pályázat összes adatait nyilvánosságra hozzuk. Megvilágítjuk a helyzetet, hadd lássa a közönség tisztán: milyen nagy dologról van szó.

A színházi bizottság most emelkedhetik igazán feladatai magaslatára. Itt az alkalom, hogy Debrecen színházi érdekeit, színházi életünk fejlődését évtizedekre biztosítsa.

Mi bizunk a színházi bizottság 12 tagjának műveltségében, páratlanságában, színházi életünk iránt érkező lelkes önzetlenségében, melynek sugallatára bizonyosan olyan javaslatot is terjeszt a bizottság a tanács elé, hogy a városi tanács tisztéhez és kötelességéhez hiven a korszakos jelentőségű színházi terveket egyhangú határozattal a város javára, a közönség előnyére, színészetünk dicsőségére megvalósíthassa.

Ma délután tanácskozik a színházi bizottság és holnap szombaton rendkívüli ülésen hoz döntő határozatot a tanács.

Mi előzetesen bemutatjuk a három pályázó kérvényét, továbbá Nádasy József külön ajánlatát, ezzel együtt Bálint és Jámbor műleírását a színházi nézőtér és a színpad átépítéséről, végül pedig ismertetni fogjuk a gyönyörű új színházat Bálint és Jámbor műépítészek tervei alapján.

Makó Lajos kérvénye,

Másolat.

Tekintetes Tanács!

Tekintetes színházi Bizottság!

Azon reményben, hogy úgy a tekintetes Tanács, mint a tekintetes színházi bizottság megelégedését eddigi működésemmel szerencsés voltam kiérdemelni: alázatosan esedezem,

kegyeskedjenek a városi színház vezetésével továbbra is engem megtisztelni.

A pályázati feltételeknek megfelelőleg van szerencsém % alatt a 20,000 korona biztosítéknak a házipénztárnál való letételét igazolni. Egyben kinyilatkoztatom, hogy úgy a „Pályázati feltételeket”, mint a Debrecen-Nyiregyháza-M.-szigeti színházterületre vonatkozó „Egyezményt”, valamint Nyiregyháza és M.-Sziget városok külön feltételeit ismerem s azok teljesítésére magamat kötelezem.

Alázatos kérésem a tekintetes Tanács és a tekintetes színházi bizottság jóindulatába ajánlva vagyok

kitűnő tisztelettel

Debrecen, 1904. április hó 23.

Makó Lajos
igazgató.

Zilahi Gyula kérvénye.

Másolat.

Tekintetes városi Tanács!

A tekintetes városi Tanács által kibocsátott 1904. március 28-án kelt 4645—1904 számú pályázati hirdetmény alapján Debrecen sz. kir. város színházára az 1905. október 1-től 1911. október 1-ig terjedő hatévre pályázom és a hirdetménynek megfelelően kinyilatkoztatom, hogy egy a „Pályázati feltételeket,” mint a Debrecen-Nyiregyháza-Máramarosszigeti színi kerületekre vonatkozó „Egyezményt” valamint Nyiregyháza és M.-Sziget városok külön feltételeit ösmerem és azok teljesítésére magam kötelezem.

A 20.000 korona biztosítékomnak a házipénztárnál 1. sz. alatt történt letételét igazoló elismervényt mellékelem.

Szakképzettségem okmányolásától felment azon a tek. Tanács által is ismert tény, hogy másfél évtizeden át voltam a budapesti nemzeti színház és ezt megelőzőleg a debreceni városi színház tagja, harmadik éve pedig az aradi nemzeti színház igazgatója vagyok.

Ezekben eleget téve a pályázati hirdetményben meghatározott feltételeknek legyen szabad pályázatom támogatására röviden a következő adatokat felemlítenem.

A Gróf Esterházy Miklós Móric hirneves színházának Zichy Mihály által mintázott, Burghardt által festett díszleteit, ruhatárát és butorzatát megvásároltam és így minden darabot olyan kiállításban hozhatok színre, a minőben más vidéki színház említett eszközök hiányában nem lenne képes kiállítani. És bárha ezen díszletek, ruhatár és butorzat becsértéke még most is 100.000 korona,— minden újabb darab előadásához már csak az összhangra való tekintettel is a legszebb kiállításban szerzem be az esetleg hiányzó dolgokat.

De hogy minden egyéb tekintetben igyekszem a közönség jogos igényeit és megelégedését kiérdemelni, annak bizonyosságára 2. sz. alatt tisztelettel ide csatolom az 1902.—1903. színházi évben előadott darabokról készített kimutatást, melyből nem csupán az állapítható meg, hogy a fővárosi színházak újdonságaiból a sikert aratott elsőrendű darabokat még ugyanazon színi időnyben én is előadtam, de megállapítható azon a közönség szempontjából minden esetre nagyon fontos körülmény is, hogy a legelőkelőbb vendégművészek kivétel nélkül mind bérletben és a rendes napi árak mellett játszottak.

Az előkelő vendégművészek ezen gyakori szerepeltetését ugyanilyen rendszerben Debrecenben is meghonosítani kívánom, — mert ezzel fokozni vélem saját társulatom tagjainak művészi ambícióját és képességeit, másrészt pedig az a törekvésem, hogy a közönségnek ezen vendégszereplésekkel fejlesztett magasabb művészi igényeit a magam társulatával is kielégíthessem.

Társulatom állandó tagjait is a legelső művészek sorából igyekszem összeállítani. Ennek úgy vélem fényes bizonyosságát adom azzal, hogy Kiss Irént a debreceni közönség méltán dédelgetett kedvencéül sikerült szerződtetnem.

Társulatom más tagját fölöslegesnek tartom most névleg felemlíteni. Ha szerencsés leszek a döntésre hivatott körök megtisztelő bizalmából a színház vezetését elnyerni, úgy még ez év szeptember végéig bemutatom társulatom teljes névsorát azzal, hogy ha valamelyik

ellen a tekintetes színiügyi bizottságnak kifogása lenne és kifogását október végéig közli, az illető helyett más szerződöttek, sőt ha csak lehetséges azt, kit a bizottság kijelöl.

Hangzatos szílamokat nem akarok használni. Csak röviden hivatkozom arra, hogy a színészet emelése volt mindig vezérelvem és hatványozott mértékben fejlődött bennem e vágy és lelkesedés most, midőn már mint igazgató ösmerem a közönséget.

Oda fog irányulni minden törekvésem, hogy a debreceni közönség ismert műizlését minden irányban kielégítem, fejlesszem és színművészet iránti szeretetét és érdeklődést fokozzam.

Legyen szabad végül még megemlítenem, hogy a mennyiben a színpad elavult és korhadt berendezésének és a színházi nézőtérnek tervbe vett átalakítását a nemes város elhatározná, ennek foganatosíthatása céljából magam is a legnagyobb áldozatokra kész vagyok, — sőt azt már most is kijelenthetem, hogy ezen célra a szerződésileg biztosított subventióról készséggel lemondanék.

Magamat a tekintetes tanács kegyes jóindulatába ajánlva, vagyok

Aradon, 1904. április hó 23-án.

kitűnő tisztelettel

Zilahi Gyula.

Nádasy József kérvénye.

Másolat.

Tekintetes Tanács!

Mély tisztelettel alulírott, Nádasy József, ez idő szerint a pécsi Nemzeti színház igazgatója és az országos színész egyesület igazgató Tanácsosa pályázom a Debreceni városi színház bérletére.

A pályázati hirdetésben kívánt kellekkel rendelkezem:

A 20.000 korona értékű biztosítékot a város pénztárába letettem és erről az elismervényt idecsatoltam.

Színiigazgatói szakképzettségemet igazolja az a körülmény, hogy boldogult Tiszai Dezső szintársulatának Tiszai halála után két éven át teljhatalmu művezetője voltam; azután a pécsi Nemzeti színházat nyilvános pályázaton, több elsőrendű igazgató pályázatával szemben egyhangulag elnyertem és három éven keresztül oly művészi lelkesedéssel és annyira közmegelégedést keltő sikerrel igazgatom, hogy a színházat nekem pályázat mellőzésével további három évre felajánlották. Hivatkozhatom e téren az országos színész Egyesület ide mellékelte bizonyítványára úgy szintén a Brassói Nemzeti szövetség mellékelte bizonylatára a hol a magyarság ügyét éveken át nagy áldozatok árán hazafias lelkesedéssel istápoltam.

Kijelentem, hogy a pályázati, illetve szerződési feltételeket ismerem, azokat egészben és részleteikben elfogadom és magamra nézve kötelezőknek nyilvánítom.

Az általam ismert feltételek szerint tudom és kötelezőnek vallom a Nyiregyháza és Máramaros Sziget városokkal kötött színi egyezményt és annak összes pontjait és külön kikötéseit.

Pályázati kérvényemhez mellékelte hiteles leltári kimutatásommal igazolom, hogy minden igényt kielégítő felszereléssel rendelkezem, megjegyezve hogy könyvtáram az összes színigazgatói könyvtárak közt a leggazdagabb és legteljesebb; díszlet és ruhatáram pedig a legfokozottabb igények kielégítésére is alkalmas.

Mindezek alapján mély tisztelettel pályázom a Debreceni városi színház 1905. Október 1-től 1911. évi Október 1-ig vagyis hat évre hirdetett igazgatói bérletére és esedezem, hogy engem a tekintetes Tanács bizalmával kitüntetni s velem a szerződést a megállapított feltételek szerint megkötni kegyeskedjék.

Engedje meg egyúttal a tekintetes Tanács, hogy azokat a művészeti elveket és törekvéseim közművelődési alapjait is röviden kifejthessem, melyek engem eddig vezértek és a nagy multu, fényes sikereiben páratlan emlékekre joggal hivatkozó Debreceni színház vezetésében irányítanak.

Céлом, hogy a nemzeti közművelődés érdekeit szolgáljam és a dícső multu Debreceni színházat a magyarság és műveltség, a nemzeti színművészet szeplőtelen templomává tegyem.

Ezért minden erőmmel azt iparkodnám elérni, hogy a művészi érzéket, az izlést fejlesszem és a legmagasabb színvonal elérése igyekvő lehetőleg tökéletes előadásokkal a művelt közönség jogos követeléseit teljesen kielégítem.

Ehhez feltétlenül szükségesnek tartom a Debreceni színészet állandósítását. De nem közönséges értelemben, a működés meghosszabbításával, hanem tisztán művészi alapon:

évekre terjedő egységes művészeti rendszer és következetesen egy irányú működés állandósításával.

A debreceni működés meghosszabbítását károsnak, sőt erkölcsi és művészi szempontból egyaránt veszedelmesnek látom.

A kedvező helyzet szerencsésen gondoskodott a debreceni szintársulat részére két olyan nyári állomásról, melyek valósággal elősegítik a debreceni színészet művészi fejlődését. Nyiregyháza és Máramaros-Sziget színházi közönsége oly művelt, nemzeti szellemű fejlett izlésű, hogy e városok nem közönséges nyári állomások, ahol a művészi munka elenyészne, az egyenletes előadások művészi színvonala leszállana; hanem ellenkezőleg az ott kiválóan fejlett és jó irányú műigények csak megerősíthetik a szintársulatot önértékében, munkakedvében, hivatása rajongó szeretetében.

Debrecen város színészetére tehát csak áldásos, üdvös hatású lehet ez a kapcsolat, melynek változatlan fentartása alapfeltétele a fejlődésnek.

De ismételtén szükség van a színészet állandósítására oly értelemben, hogy a debreceni színház igazgatóját egy határozott művészi irány, a magyar szín-

műirodalom szeretete, világos egyöntetű tervszerűség vezérelje, melynek hatása alatt a színész ugyyszólván a közönség szeme előtt fejlődjék, nőjön művészsze.

Ujításra is van szükség, arra az ujításra, hogy ne egyes jó szereplők vivják ki a közönség tetszését, hanem az egész előadás legyen mindég zavar-talan, egyenletes jó, mert a szin-padi előadás csak ekkor igazi alkotás, valódi művészet.

Az egységes, önálló művészi program hiánya tette a magyar szinművészetet a vidéken nagyrészt a rideg üzletelvi irányzat martalékvává.

Léttől a függéstől felszabadítani szinművészetünket; a legszebb feladat.

A nemzeti irodalom és magyar szinművészet általános, országos érdekei mellett figyelembe kívánom venni Debrecen város közönségének hagyományos vonzalmát a nemesebb értékű szin-padi termékek, a népies művek, zenei és drámai alkotásokban az örökbecsű remekék iránt.

Elsőrendű feladatnak tartom végül az összes műfajok művészi fejlesztésén kívül a mi egyetlen eredeti kincsünk, az újabb annyira mellőzött, elhanyagolt népszinmű, a sajátos, magyar műfaj újra virágzását, melyről még az egyenest erre a célra alapított fővárosi Népszínház is üzleti érdekek előtérbe tolása kedvéért teljesen megfeledkezett.

Mindezeknél fogva összes szerződés-szerű kötelezettségem épségben hagyásával ezennel kijelentem, hogy a debreceni színház elnyerése esetén mindaddig, míg a debreceni színházat vezetem, minden év október 1-én 1000 korona készpénzt bocsátok a városi tanács rendelkezésére, hogy azzal egy-egy eredeti népszinművet megjutalmazni méltóztasson, mely darabnak először a debreceni szinpadon kell szinrekerülnie.

Továbbá a színházi cukrászda összes jövedelmét minden évben arra a célra ajánlom fel, hogy a színházi bizottság három-három évenként ebből az összegből Debrecen város dicső multjából merített tárgy eredeti szinműre jutalmat tűzzön ki, ugyancsak évenként 500 korona jutalmat ajánlok fel a színházi bizottság által kitüntetendő ama szin-társulati tagom jutalmául, aki egy-egy lefolyt évben művészi törekvésben a legnagyobb igyekezetet fejtett ki.

Végül pedig szintén évenként a szerződés-szerű jótékony előadásokon kívül valamely debreceni közművelődési cél előmozdítására a szinügyi bizottság rendelkezésére ajánlok fel egy téli esti előadást, melyen elsőrendű művész vagy művésznő közreműködéséről saját költségemen gondoskodom s melynek összes bevétele fölött a színházi Bizottság rendelkezik.

Tekintetes Tanács!

A legmagasabbra törekvő ambíció vezet, érzem lelkemben a nemes munkálkodás vágyát, tűzét, érzem a hivatás és képességet, eittől a nagy feladat ma-

gasztossága és jelentősége s mindezekon felül képes vagyok a legmesszebb menő erkölcsi és anyagi biztosítékot nyújtani.

Méltóztassék ennelfogva a debreceni színház igazgatását a kihirdetett pályázati illetve szerződési feltételek értelmében reám ruházni.

S midőn ezt kérem, engedje meg a Tekintetes tanács, hogy egyben figyelmét felhívjam jelen szabályszerű pályázati kérvénnyel egyidejűleg benyújtott külön, ettől teljesen független ajánlatomra.

A tekintetes Tanácsnak

Pécsett, 1904. április hó 23,

alázatos szolgálja

Nádasy József,

a pécsi Nemzeti színház igazgatója,
az Orsz. Színész Egyesület igazgató
Tanácsosa.

Műleírás

a Debrecen városi színház átalakítási terveire

Készítették:

Bálint Zoltán és Jámor Lajos

műépítésszek.

Általános elrendezés.

A színház átalakításának tervezésénél két szempont volt tekintetbe veendő. Az egyik, hogy a régi, igen pazar beosztású és ezért aránylag kevés nézőhelyet biztosító nézőtér befogadási képessége lényegesen emeltesék, a másik, hogy az igen szűk, kevés számú és szinte életveszélyes kijáratok és helytelen elrendezésű lépcsőházak és előterek helyébe a modern színházi biztossági követelményeknek megfelelő elrendezés terveztesék. Ehhez a két szempont-hoz képest következő átalakításokat tervezzük:

I. Földszint.

a) Előterek:

A jelenlegi aláhajtót kifelé nyíló ajtókkal elzárván, szélfogó előtérre alakítjuk át és az előhajtás számára egy szabadon függő vas markizát alkalmazunk eléje. A jelenlegi aláhajtó vonalában pedig a gyalogjáró közönség közelíthetné meg ezt a szélfogó előteret jobbról és balról.

Az aláhajtó valamint a gyalogjár-dák a földszint magasságának körülbelül kétharmadát legyőző emelkedéssel vezetnek a szélfogó előtérbe, amiáltal a vesz-tibülben jelenleg fennálló életveszélyes lépcső anomáliáját kiküszöböljük. Az így lépcsőmentessé vált vesz-tibül a kijárat felé külső belső, a nézőtér felé egyszerű ingó ajtókkal van ellátva, úgy hogy a belső körfolyosó és így a nézőtér is a háromszoros elzárás folytán léghuzam mentessé van téve. A vesz-tibül közepén van az esteli pénztár. Ebből a vesz-tibül-ből nyílik két oldalt a két ujonnan építendő II. emeletre vezető lépcső; előre pedig öt nyíláson át nyílik a bejárás a földszintet körülvevő körfolyosóra.

b) Lépcsők.

Az utólag épült úgy nevezett vész-kijárat lépcsőnek a földszinti folyosóval közlekedő ajtóit befalazzuk és e lépcsőt kizárólag a III. emelet látogatóinak fenntartva, csupán kívülről megközelíthetőnek tervezzük. A régi körfolyosó végében levő két lépcsőt lebontjuk és a vesz-tibül hossztengegyében elrendezve a két lebontott lépcsőház helyett egy egy kizárólag a II. emelet látogatóinak fenntartott új lépcsőt tervezünk.

A most is a körfolyosóról nyíló lépcsőházakat csupán az I. emeletig vezetjük és az e felett levő részeit lebontani tervezzük, úgy hogy ez a két lépcső kizárólag az I. emelet látogatóinak szól és ezenkívül csakis a földszinti közönség használja az I. em. foyer és büffet látogatásakor.

Eme lépcső elrendezések által értük azt, hogy a három emeletsor látogatói egymást nem zavarva pánikok alkalmával torlódást kizárva juthatnak ki a szabadba !!

c) Ruhatár.

A III. emeleti lépcső folytatása gyanánt egészen a szin-padi rész oldalszárnyáig egy 3.00 mtr. széles ruhatári szárnyat tervezünk úgy hogy a ruhatári forgalom úgy a belépésnél, mint a kilépésnél akadálytalanul bonyolódhatik le. Eme ruhatári szárny felett az I. emeleten nyitott loggia, a II. emelet felett szabad terasz van, úgy hogy erre felé tüzvész esetén lehető a menekülés.

d) Páholyok.

A földszinten jelenleg elrendezett 7 páholy helyett ugyancsak 7 páholy van tervünkben beosztva, de úgy hogy a mostani földszinti két bejárón kívül még egy egy oldal bejáró számára nyertünk helyet. A földszinti állóhelyek területén újabb 7 páholyt helyeztünk el.

e) Parkett.

A földszinti támlás-székek elrendezését olyképp változtattuk meg, hogy a két középfolyosó helyett az előbb említett 4 oldal kijárónak megfelelően két oldalfolyosót alkalmazunk megfelelő 090. 110 szélességben. A régi földszinten volt 266 ülőhely és 17 sor helyett így 306 ülés lesz 15 sorban, azaz 40 üléssel több, amely ülések nagy része az első sorok javára esik, mert a régi elsősorokban 21 ülés volt, míg az újban 22-23 és 24 ülés lesz. A fenti négy kijárást mindegyikére átlag 75 látogató esik, ehhez megjegyezzük, hogy az igen szigorú német színházi szabályrendelet szerint egy folyosóra 14 ülés eshetik egy sorból és 70 látogatóra 1.00 mtr. széles kijárást számítandó; itt egy folyosóra 11-12 ülés és 75 látogatóra egy-egy kb. 1.60 széles kijárást esik, tehát több a szükség-ségnél.

f) Állóhelyek.

Az állóhelyek régi helyükön maradtak meg; ám egy fokkal (kb. 20 cmtérrel) a földszint fölé emeltettek, ami a látást javítani fogja.

II. I. emelet.

a) Páholyok.

Az I. emeleten régi 19 páholy helyett 29 páholy van elrendezve. Mindenik átlag 1.40 méter széles és 2.20 mtr. mély, az az megfelel pl. a budapesti Vigszínház páholy méreteinek és 5 személy számára kényelmes helyet nyújt.

b) körfolyosó, stb.

Az I. emeleti körfolyosóról jobbról balról levő nyílt loggia rendes időben dohányzásra alkalmas, vész esetében menekülésre nyújt módot. A foyer és büffet régi helyén marad és a II. emeleti lépcsőházból is egyenesen megközelíthető legyen.

III. II. emelet.

a) Páholyok.

Ezen az emelet soron régi 12 páholy helyett 18 páholy lesz elrendezve. A régi 106 zárt-szék ülés helyett külön

bejárattal ellátott erkélyt és zártzések sorokat létesítünk. Az erkély amely erősen kiugrik és így első sora kbelül 3.00 méterrel közelebb van a szinpadhoz, mint a régi zártzések első sora, igen jó és keresett helyeket fog adni; itt összesen 83 ülőhely lesz öt sorban.

c.) Zártzések.

A zártzések e felett 84 ülőhelyet tartalmaz ugyancsak öt sorban. Megjegyezzük, hogy e helyek, minthogy nagyobb emelkedéssel terveztettek, mint a jelenlegi zártzések, ennél sokkal értékesebbek lesznek.

d.) Ruhatárak.

A ruhatárak az I. emeletre vezető lépcső lebontott része helyén létrejövő üres sarokban helyeztetek el, úgy hogy a forgalmat nem akadályozzák és kényelmesen fekszenek a be- és kitóduló közönség kezeügyében.

e.) Terrasz.

A körfolyosó két oldalán nyitott terrasz van az I. e. előtti loggiának megfelelően.

IV. III. emelet.

A III. emeleten 131 zártzék hely van 2—3 sorban kivétel nélkül jó kilátással; megjegyezzük, hogy a helyek méreteit itt is a maximálisra vettük, úgy, hogy ha szükséges még kbelül 20—25 zártzék hely létesíthető. Az állóhelyen kbelül 100—110 látogató fér meg.

V. Szinpad.

A tervben a szinpad átalakításának megjelölésétől eltekintettünk. De igen valószínűnek tartván, hogy a színháznak ilyen mérvű átalakításánál az ósdi berendezésű és tűzveszélyes szinpad átalakítása elől sem lehet kitérni, e tárgyban érintkezésbe léptünk egy kiváló szakemberrel Kémény Jenő urral a m. kir. opera scenikai főfelügyelőjével és az ő ideái alapján vázoltuk a mellékelt szinpadi berendezést. A szinpad 6 utcára volna osztva szabad pályákkal és klapanttyukkal; a szinpad hosszában a szinpad szintje alatt kbelül 3.50—4.00. mtr. mélységben jobból balról egy-egy sín-pár (A) volna elhelyezve. (I) Az első 3 utcának megfelelően ezen a két hosszanti sín-páron a szinpad hossz tengelyére merőlegesen elhelyezett 2—2 sínből képezett két kocsit (B) volna mely a szinpad hossz tengelyének irányában mozog előre hátra. Ezeket a kocsikon ismét 1—1 kisebb kocsit (CC) mozogna a szinpad tengelyére merőlegesen, tehát jobbra balra és ezeken a kocsikon volnának kisebb súlyosztó gépek (kézihajtásra kazetákkal vagy más módra) elhelyezve. Ez által az előszinpad bármely tetszőleges részén lehetne a súlyosztást vagy emelést véghez vinni. (Személyek vagy kisebb dekorációk számára.)

(II) A hátsó 3 utcának megfelelően közvetlenül a szinpad alatt, a két kulissza vonalnak szélességében a hossz tengelylyel párhuzamosan két fogasruddla felszerelt sín van oszlopokra szerelve. Ezeket fogaskerekekkel mozog két kocsit (D) a hossz tengelylyel párhuzamosan. Egy egy ilyen kocsit 2—2 rácsos tartóból áll és egymás között az utcák szélességének megfelelő távolságra fixen összekapcsolható, de alkalmas szerkezettel ez a kapcsolat fel nem bontható. A két kapcsolt kocsit rendszeren a hátsó középső utca alatt áll és az első és harmadik hátsó utca tolátábláit tartja. Ez az elrendezés lehetővé teszi a következőket:

1. Ha a hátsó középső utca tábláit oldalt eltoltuk, annak helyén ür támad az utca mélységében és a szinpad szélességében.

2. Ha az első és második, vagy második és harmadik hátsó utca tábláit félre toljuk és a kapcsolt kocsikat hátra illetve előretoljuk egy-egy kétszer akkora ür áll rendelkezésre;

3. Ha a kocsik kapcsolását bontjuk és mindkét kocsit egészen hátra toljuk és az utolsó utca tábláit félretoljuk, úgy az egész hátsó három utca szélességében lesz meg az ür. E három utca alatt már most az (A) sín-páron a súlyosztó pince felekén ugyancsak 2 kocsit (E) mozog előre és hátra, oly módon, hogy ezeken volnának a súlyosztók elhelyezve, amelyekkel a niveaut a szinpad alá 2 méterrel súlyosztani és föléje 2 méterrel emelni lehessen még pedig az előbb 1, 2, 3, pontok alatt megjelölt tetszőleges szélességekben. Az egész berendezés lehetővé teszi igen olcsó és igen biztos szerkezettel majdnem mindazt, amit a drága és komplikált Asphaleia szerkezet biztosít egy modern szinpadnak.

A zsinórpadlás berendezése vasszerkezetre volna átalakítandó a szokott szerkezettel és egy a pincéből az utolsó hidig felmenő felvonót is kellene alkalmazni esetleg villamos hajtásra.

Végül összeállítjuk a régi és új elrendezés befogadási képességét.

	Régi	Új
Földszint	14 páholy	14 eseteg 21 páholy
	266 támlásszék állóhelyek	306 támlássz. ugyanaz
I. emelet	19 páholy	26 páholy
II. emelet	12 páholy 106 zártzék	18 páholy 83 erkélyszék 84 zártzék
III. emelet	?	131 zártzék
ruhatárak	állóhelyek nincsenek	ugyanaz minden emeleten.

Nádasy József külön ajánlata.

Tekintetes Tanács!

A debreceni városi színház bérletére hirdetett pályázat értelmében alulírott Nádasy József, a pécsi Nemzeti színház igazgatója és az Országos színészegyesület igazgatója [Tanácsosa benyújtottam a tekintetes Tanácshoz kellően felszerelt, szabályszerű pályázati kérvényemet.

Midőn a pályázati feltételeknek megfelelő ama kérvénnyel egyidejűleg, de attól teljesen függetlenül, alábbi ajánlatomat a tekintetes Tanács elé terjesztem, — előre kijelentem, hogy e külön ajánlatom elfogadása esetén az itt felsorolandó feltételeken kívül továbbra is egészben és részleteiben teljesen fentartom szabályszerű pályázati kérvényem összes pontjait és mind az általam ismert pályázati, illetve szerződési feltételeket, mind pedig a beadványomban azokon felül még önként elvállalt külön kötelezettségeket magamra nézve változatlanul kötelezőknek nyilvánítom.

Mivel azonban az a gondolat, hogy a debreceni színház igazgatását elnyerhetem, engem emberi erőmhöz képest a legmagasabb művészi célok elérésére lelkesít és az a tudat, hogy életemet a nemzeti színművészet országos ügyének szentelhetem, kötelességemmé teszi a vidéki színészet, különösen pedig a debreceni színház anyagi, erkölcsi és művészi helyzetének őszinte feltárásával e színház nagy multjához méltó biztos jövőjének előkészítését: érett, alapos megtönlés után a következő ajánlatomat terjesztem elő:

A közönség igényei ismert és érthető okoknál fogva annyira fejlődtek, fokozódtak, a színigazgatók terhei és feladatai pedig oly mértékben megnövekedtek, hogy színészetünk csak az anyagi és művészi eszközök gyarapításával töltheti be közművelődési és nemzeti hivatását.

Ezeknek az eszközöknek megszerzésére bünös merénylet lenne a helyárok felemelése; egyetlen mód tehát a színház befogadó képességének megnagyobbitása.

A debreceni közönség áldozatkészségben, műveltségben, jogos müigényekben az első helyen áll. A debreceni színészet feladatai elsőrendűek, a debreceni színházba járó közönség száma, lelkesége, művészszeretete nagyobb minden más városénál. És mégis, míg hasonló helyárok mellett a szegedi színházban 1900, a kassai színházban 1500, a pécsi színházban 1800, a nagyváradi színházban 1500, a temesvári színházban 1400, az aradi színházban 1300 koronát lehet bevenni, a debreceni színház bevételé ha minden jegy elkel, az 1100 koronát alig éri el.

Ehhez járul az a közönség jelentékeny részének érdekeit közelről érintő állapot, hogy kevés a páholy, az összes páholyok bérlete törzskönyvbe jegyzett joggal le van kötve s így felette nagy számu előkelő közönség egyáltalán nem juthat páholy bérlethez.

Továbbá egy a karzaton, olcsó helyeken alig lehet jól látni, a szorongás és a fülledt levegő miatt a karzati közönség ugyszólván minden kényelemtől, sőt az előadás nyugodt élvezésétől is meg van fosztva, minek folytán a színház éppen az alsóbb néprétegekben nem teljesítheti művelő, nemesítő, zavartalan lelki gyönyörűséget nyújtó hivatását.

Köztudomású dolog az is, hogy a földszintre a bejárás meredek lépcsőn történik, veszedelem esetén a kitóduló közönség egymás hátán eltorlaszólna az utat, és csendes estéken is a ruhatári helyek hiányossága miatt állandó a panasz, a zavar és baj.

Fel kell még említenem azt is, hogy a debreceni színház egyike a legrégebb modern színházi épületeknek s így a nézőtér is alig felel ma már meg az újabb színházi építkezés célszerűbb és modernebb mintáinak, másrészt a szinpad rozoga állapota, régi szerkezete nem csak a színészekre veszedelmes, de általában oly mértékben átalakításra szorul, hogy a szinpad újraépítését szakértő bizottság vizsgálata s véleménye szerint néhány évnél tovább halasztani lehetetlen.

Ez esetben pedig, ha város a szinpadot vasszerkezetre átalakítva modernné s tűzbiztosná építené, ideiglenes nagy költségeket róna a város közönségére anélkül, hogy a nézőtér sokáig szintén nem tűrhető hiányosságain egy hajszálnyira is változtatna.

Alapos tanulmányozás után kijelenthetem, hogy a világ legpazarabbul épített színházaiban is alacsonyabbak, kisebb méretűek a páholyok, mint a debreceni színházban s a világnak ez idő szerint még megközelítőleg sincs oly színháza, melyben a páholyoknál a helyet annyira fölöslegesen pazarolnák, mint a debreceni színházban.

Mindezeknél fogva én szabályszerű pályázati kérvényem kiegészítéséül ezenel azt az ajánlatot teszem, hogy a bérlet elnyerése esetén a debreceni színház nézőterének teljes ujjáépítéséhez a debreceni színészet érdekében anyagilag is nagyobb mértékben hozzájárulok s így a

város minden nagyobb megterhelés nélkül teljesen újj és modern berendezéssel láthatóvá el színházát.

Az országos nevű s nagy hírű budapesti Bálint és Jámor műépítő vállalat jeles művész tagja Jámor Lajos műépítész ur elkészítette az építési tervek, vázlatokat és a költségvetést. Ezeket ezenel idemellékelem és mély tisztelettel esedezem; méltóztassék a debreceni színház újjépítését engedélyezni, illetve elrendelni.

Ajánlatom elfogadása esetén kérem a tekintetes tanácsot, méltóztassék a színház bérletére a szerződést velem megkötni s azt jóváhagyás végett a városi törvényhatósági bizottsági közgyűlése elé terjeszteni.

En ez esetben kérem

a., a színházi bérletnek hat év helyett 12 évre való kiterjesztését, melylyel szemben én

b., minden év kezdetén készpénzben 16.000, azaz tizenhatezer koronát fizetek be a város pénztárába az építkezési költségek törlesztésére.

Debrecen város közönségét ez esetben nagyobb anyagi áldozattal csupán a színpad átalakítási, illetve építési költségei terhelnék, ami különben sem lesz egy-két évnél tovább elhalasztható s ezzel szemben a város közönsége sokkal könnyebben jutna hozzá a szükséges, modern, megfelelő és a színház értékét emelő új nézőtérhez, mely a színházba járó összes közönség jogos igényeit kielégítené.

Biztosítékaimon felül ajánlatom komolyságát biztosítja egész igazgatói működésem, jövődó sorsom ez eszméhez kötése, gazdag felszerelésem s szerződéseim minden pontja, mely engem kötelez, a nélkül, hogy a tekintetes Tanács, és a színházi Bizottság feltétlen jogait a legkisebb mértékben is csorbítaná.

Ha pedig ez az ajánlatom akár közigazgatási, akár egyéb okoknál fogva azonnal nem lenne életbe léptethető s megvalósítható, — ezennel kötelezőleg kinyilatkoztatom, hogy a debreceni színház bérletének a kihirdetett pályázati feltételek szerint való elnyerése esetén már az első évben az építkezés költségeire törlesztésül felajánlott évi 16.000 koronát a város pénztárába befizetem, s amint ez az ügy törvényes elintézését nyer, — a tizenhatezer korona évi törlesztési összeget mindenkoron nagyobb biztosíték okául egy évvel előbb fizetem.

Tekintetes Tanács!

Jelen ajánlatommal a legfontosabb színházi kérdések nyernének kedvező megoldást a város súlyosabb megterhelése nélkül.

Kijelentem tehát az itt esetleg nem érintett, vagy felmerülhető módoszatokkal szemben is ajánlatom változatlan fentartására s minden biztosíték nyújtására magamat ezennel kötelezem és minden méltányos kívánság pótlásul való elfogadásával ajánlatom kötelezettségét a tekintetes Tanács által meghatározandó ideig érvényesnek nyilvánítom.

Debrecen színművészeti, közművelődési érdekeit óhajtom szolgálni egész életpályámra kiható komolysággal, szeretettel és lelkesedéssel.

Meg vagyok róla győződve, hogy Debrecen város Közönségének ajánlatom elfogadása anyagi és erkölcsi érdekeit mozdítaná elő, a város legjobbjainak nemes, önzetlen törekvéseit, színművésztünk állandó fellendülését, virágzását érlelné meg. Kérem ezek alapján a tekintetes Tanácsot, hogy a debreceni

színházra kihirdetett szabályszerű pályázat feltételei szerint a bérleti szerződést méltóztassék velem megkötni s jelen ajánlatom minél gyorsabb, teljes, esorbítatlan megvalósítására a törvénytörvényes eljárást haladéktalanul megindítani.

A midőn még jelen ajánlatom eszmei tartalmára, a mellékelt építési tervezetre, költségvetésre s az ezzel kapcsolatos összes dolgokra a szellemi és anyagi tulajdonjogot kifejezetten fentartom, — vagyok a Tekintetes Tanácsnak alázatos szolgálója

Debrecen, 1904. április 23.

Nádasy József
a pécsi Nemzeti színház igazgatója.

Három szízigazgató.

A debreceni színházra pályázó három szízigazgató kérvényét kiki elolvashatja s megteheti az összehasonlítást: melyik ér többet?

Makó Lajos kérvénye egészen rövid. Az igazgató itt van a közönség szeme előtt. Helyesen tette tehát, hogy nem irt maga mellett semmit. A komolyan ítélők ugyanis tisztában vannak azzal: mik az itteni igazgató súlyos hibái és mik az erényei. Mi a magunk részéről megdönthetetlen bizonyítékkal számtalanszor kimutattuk már, mennyi gyarlóságot takar itt az önérték, a határtalan önmegelégedés. Nem tartanók időmősnak, hogy ezúttal újra igazságos (épp ezért jogosan kegyetlen) bírálat tárgyává tegyük ennek a régi, de hibában nagyon megrögzött szízigazgatónak eddigi működését s jövőre való itt működésének kiszámíthatatlan hátrányait.

*

Zilahy Gyula mint szízigazgató előttünk teljesen ismeretlen. Nem mondhatunk hát róla véleményt. De annál súlyosabb adatokkal szólnak ellene azok a bizonyítékok, melyeket igazgatói működéséről illetékes tényezők, hatóságok, közönség, sajtó stb. nyilvánosságra hoztak.

Kérvényében előadott az az állítása nem felel meg a valóságnak, hogy ő valami Esterházy-féle felszerelést vett meg. Relle Iván volt pozsonyi igazgató holmiját vette meg és e közt volt az Ember tragédiájára (vagyis egyetlen darabra), Esterházy által csináltatott ruha és díszlet, melyet husz év óta sok helyen elnyűtt az idő s a használat.

Színügyi bizottsági tagok és újságírók (Aradról) annak is épp ellenkezőjét állítják, hogy ő minden vendégét bérletben léptetett volna fel. Az aradi színügyi bizottság ellen különben Zilahy érdekében még utcaán szétszórt röpírat is hadakozott. S az aradi színügyi bizottság jelentékeny része kegyetlenül elítélte Zilahyt. A többi közt Müller Károly bizottsági tag így nyilatkozott róla zajos helyeslések közt nyílt ülésen (az aradi lapok egyértelmű közlése szerint):

Müller Károly nem szólalna fel, ugymond, ha azt a hallatlan cinizmust nem tapasztalná, hogy a szízigazgató maga kívánja a megdicsértetést írásban a színügyi bizottságtól: de nem szólalna fel azért sem, mert Arad városában Zilahy Gyula működéséről beszélni egyértelmű azzal, hogy a közönség által az ember magát összeszidassa, vagy megveretessék. Elégedetlenebb soha város, sehol az országban, szízigazgatóval szemben még nem volt, mint az aradi közönség Zilahy működése óta. Zilahy vagy per abszolúte nem ért a szízigazgatáshoz, vagy oly cinikus föltételezni, hogy a

színügyi bizottságnak fogalma sincs a színművészetéről, mert ellenesetben nem képzei, hogy ilyen jelentéssel ide merne jönni. Amit önmagáról sorban dicséretül felhoz, a legképtelenebb dicsékvés, amelynek egyáltalán semmi komoly alapja sincs, mert soha ember cinikusabb üzleti szellemmel nem kezei még színházat, soha ember ilyen gyarló előadásukkal nem ingerelte a közönséget és soha embernek nem volt bátorsága olyan nagy pénzeket ezekért beszélni, amint teszi önérdékből Zilahy. Azzal szemben, amit öndicséretül felhoz, csak rá kell mutatni a lefojt színpad száraz tényeire. Előadott újdonságokat, de mindazon darabokat vette meg, amelyet más színpad nem akceptál, melyeket ezzel a primitív társulattal előadni képes volt. A legjobb tagok vagy elhaltak, vagy eltávoztak, de helyettük az igazgató nem hozott új tagokat. A bérlekközönség pedig októberi névsora alapján szerződést kötött vele. A bérlekközönség adta Zilahynak, egy kétoldalu szerződésbe ment Zilahival és azzal, hogy megfizeti a bérletet, tökéletesen eleget tesz kötelezettségének, Zilahy azonban egyetlen részében se tartotta be a szerződést: se jó tagjai nincsenek, se jó darabjai. Szóló nem is a maga véleményét adja itt elő, hanem azt, amit lépten-nyomon mindennap hallani: hogy annyira Arad város türelmével soha senki vissza nem élt, mint Zilahy. Zilahival csak egy módon lehet leszámolni a múlt bűneiért: nézze meg önmagát, nézze meg a színtársulatát és nézze meg az előadásait, szedje fel a sátorfáját és menjen el! Ha nem teszi, elő kell venni a szerződést és a bíróságot ráhuzni, mert Zilahy már a kiméltelenség fenekén van. Ha ez se használ, a szerződés adta jogok alapján és a színeszet érdekében is — bizonyára a közönség általános helyeslése között — el kell mozdítani az aradi színházról.

Ilyen és ehhez hasonló tónusban beszéltek a színügyi bizottság többi tagjai is Zilahy Gyuláról.

Nádasy József szízigazgatói működéséről, egyéni megbízhatóságáról ellenben valóságos elragadtatással szól mindenki, a ki erről közvetlen meggyőződést szerezhetett.

Pályázati kérvénye mellett ott van az országos színészegyesület rendkívül meleg, kitüntető bizonyítványa; ott a brassói nemzeti szövetség elismerése, ott a bizonyíték arról, hogy társulata ezüst koszorúval, a pécsi színügyi bizottság babékoszorúval, a közönség szeretetének ünneplés nyilvánításával tüntette. Több színügyi bizottsági tag igazolja, hogy előadásai művészi becsűek, minden vendéget (még Blahát, Márkust, Szoyert, Fedákot, Kürtyt stb. is) bérletfolyambau léphetett fel és darabjait vidéki igényeket messze felülmúló pazar fénynyel állítja ki. Az ország. színészegyesület igazgató tanácsa intézi, kormányozza az összes színészek életbe vágó ügyeit. Ebbe az igazgató tanácsba Zilahyt sohase választották be a színészek közgyűlésükön. Makó Lajost is most ápr. 20-án kibukatták a tanácsból, ellenben Nádasy Józsefet tüntetően újra igazgató tanácsossá választották.

Rendezőinek, mert művészi munkát végeztek, újévkor 1000 korona jutalmat adott, beteg színész tagját a köteles egy hónap helyett nyole hónapig fizette. — Szóval valóságos rajongással, az önfeláldozásig menő lelkes szeretettel csüggy pályáján és munkásságát egészen a színügy nagy érdekeinek szenteli.

A Színház című jeles szaklapban Lenkei Lajos pécsi színügyi bizottsági tag, országos nevű publicista így ír róla:

Nádasy József pécsi igazgató az elsőrendű magyar színigazgatók Benjaminja. Belecsöppent a direkcióba, amikor maga sém gondolt rá. Még csak 28 éves és már két éve igazgató, ez idő alatt hozzászoktatta a pécsi közönséget, mely bérlettel nem igen köti le magát, a színházbajáráshoz és a magyar vidéki színházak egyik legszebbje, a magyar építészeti által emelt pécsi Nemzeti Színház immár csaknem nyolc teljes havi színi időnyt is elbir. Mindez ennek a fiatal igazgatónak köszönhető. Drága társulatot szervezett, a legmagasabb gázsikat fizeti, minden valamire való sikert elért újdonságot megszerez, sokat áldoz díszletekre, kiállításra és minél többet költ, annál nagyobb bevételt jelentenek pénztári kimutatásai. Sőt talán többet is áldoz, mint éppen kellene és így elzárja önmaga előtt a vagyonosodás útját, de még csak 28 éves. Telve ambícióval, a sikereket ahitozza és jelszava: most még mindent a közönségért, a vagyonszerzésre van még időm — mire megvénülök.

Kolozsvárról ugrott meg a szülői háztól 18 éves korában és fölcsapott vándorszínésznek. Kisebb társulatokkal kóborolt szerteszét, majd néhai Tiszai Dezsőhöz került, kinél Debrecenbe fujta a kórust. De Tiszai fölismerte tehetségét és kisebb, majd nagyobb szerepeket adott Nádasy-nak, a kinek tehetsége izmosodott és most egyike a vidék legjobb tenor-buffóinak, aki, ha tenoristája beteg, ahelyett is beugrik és mint színész is helyt áll.

Tiszai annyira szerette és oly mérvben megbizott Nádasyban, hogy megtette titkárnak és mikor Luzernben hirtelen halállal elhunyt, a pécsi színügyi bizottság meghagyta a színházat az elhalt színigazgató özvegyének kezén és mikor lejárt a vele kötött szerződés, erős, megállapodott hírnevű színigazgatókkal szemben Nádasy József nyerte el a pécsi színházat és a pécsi közönség még egy pillanatra se sajnálta meg, hogy fölkarolta. Kitűnő társulata van, műsora a legszigorubb kívánságokat kielégíti, előadásai összevágók, a vidéki követelményeket teljesen kielégtetik. Szóval helyt áll minden vonalon és amitől jó barátai aggódtak, hogy nagyon fiatal még egy százfejtű testület fegyverezésére, azokat érte a legkellemesebb csalódás, mert a kulissza intrikák, a primadonna szeszélyek a pécsi szintársulatnál ismeretlenek. Az igazgató és a társulat teljes harmoniája eleve biztosítja a sikert.

Ezek után mi a nagy nyilvánosság előtt egyetlen megjegyzést sem teszünk. Csak felszólítjuk a színházi bizottságot, hogy állapítsa meg mai javaslatát igazságosan, a debreceni színészet jövőjének, a debreceni közönség összes jogos igényeinek előnyére.

Hisszük, hogy a városi tanács szombaton délelőtt olyan határozatot hoz, a mely a közönség méltán követelt javát előmozdítja s a debreceni színházat oly szerencsés helyzetbe emeli, hogy minden érezhető közteher nélkül a rég táplált jogos igények, a nemhalasztható átalakítások mielőbb megvalósulhassanak.

EGYLET.

A siketnémákat gyámolító egyesületből. A siketnémákat gyámolító debreceni egyesület tegnap délelőtt 10 órakor tartotta

igazgatótanácsi ülését Domahidy Elemér főispán elnökletével a vármegyeház nagy termében. Jelen voltak az igazgatóságból: Bészler Károlyné, dr. Popper Alajosné, dr. Wolffka Nándor v. püspök, Bészler Károly tb. főjegyző, ár aszéki elnök, Oláh Károly tanácsnok, dr. Csánky Viktor, kir. tanfelügyelő, Lestyán Adorján, kir. közjegyző, dr. Széll Kálmán orvostudor, Roncsik Lajos főszámvevő, Füleky Pál gyógyszerész, egyesületi pénztáros, Vetéssy Béla fogalmazó, Konez Ákos tiszteleti tanácsos, egyesületi főjegyző, dr. Brunner Lajos egyesületi orvos.

Elnök üdvözlővén az egybegyűlteket megnyitja az ülést. Igazgató bejelenti a debreceni kölcsönös segélyező egyesület 500 koronás alapítványát, melyek az igazgatósági ülés hálásan fogad. Ugyancsak az igazgató bejelenti, hogy az egyesület részére Ó. cs. és kir. Apostoli Felsége magán pénztárából öt éven keresztül évenként kétszáz koronát méltóztatott adományozni. Hódoló tudomásul vétetett.

Igazgató jelenti, hogy a tanév vége közeledvén több bejelentést tesz és azt ajánlja, hogy az évről vizsgálat június hó 26-ikán tartassék meg, a kereskedelmi akadémia dísztermében. A vizsgálat nyilvános lesz és az érdeklődő közönséget szívesen látja az egyesület. Ez alkalommal persely lesz kitéve, a jószívű adakozók fillérének befogadására.

Szóba jött az intézet externakuti és internakuti jellegűek meghatározása. Miután az idevonatkozó miniszteri leirat kijelenti, hogy a tanerők fizetésén kívül egyéb segítséget nem adhat, beható vita után az igazgatótanács kimondta, hogy az első két évfolyama internakuti, a többi években externakuti rendszert állapít meg.

Az iskolai szervezeti szabályzat tárgyalását egyelőre levette a napirendről és azt az előbbi indítvány szellemében átdolgozásra az igazgatónak kiadja.

Az ülés ezzel véget ért.

A nőegyleti árvaházról. A debreceni jótékony nőegylet Stefáni árvaházánál megüresedett felügyelői állásra boldog emlékü Kósa Barna író és egyházi számvívő özvegyét Vass Ilona urnót választotta meg. Az új felügyelőnő május 1-én foglalja el állását és mi megvagyunk győződve, hogy ő szelid testületével, jó modorával és mindenre kiterjedő gondosságával valóságos édes anyja lesz azoknak, kik árvaságra jutva, a nőegylet könyörülő szeretetének védő szárnyai alatt nevednek.

A kereskedő ifjak köréből Somossy László, a kereskedő ifjak társulatának elnöke felkéri a választmány tagjait, hogy ma este fél 9 órakor tartandó választmányi ülésre szíveskedjenek megjelenni.

MULATSÁGOK.

* Jogász-matiné. Az 1904 május 1 én d. e. 11 órakor a kollegium dísztermében rendezendő ünnep műsora a következő:

1. Komoly szavalat, elődja Lukács Tihamér joghallgató.
2. Magyar népdalok, cimbalmon elődja Péntes Ilonka urleány.
3. Komoly szavalat, elődja Szücs Margit urleány.
4. Csárda jelenet Hubay Jenőtől, hegedűn elődja Fábán Margit urleány,

zongorán kíséri dr. Ujfalussy Géza ügyvédjelölt.

5. Részlet „Gábor deák” című pályanyertes drámából, írta és felolvassa Vályi Nagy Gusztáv joghallgató.

6. Ének Bognár Matild urleánytól, zongorán kíséri Tóth Árpád tanár.

7. Statiszta. Vig monológ, elődja Majoros Rikárd joghallgató.

A szereplők tiszteletére vasárnap este 8 órakor táncos egybekötött társasvacsora lesz a Bika kis éttermében. Belpó jegy 1 kor. Kapható Békés Lajos üzletében.

Uj asztaltársaság mulatsága. A szegény családok fölszegelyezésére alakulandó jó barátok asztaltársasága május 7-én, este fél 9 órakor a Dréher-sörözőben összes helyiségeiben hangversennyel és polgári házassággal egybekötött zártkörű kedélyes estélyt rendez. A hangverseny műsora: 1. Nyitány. Kiss Béla és zenekara. 2. Megnyitó, tartja Kálmán Lajos. 3. Humoros felolvasás, tartja Adler Henrik. 4. Költemények, írta és felolvassa Gál Zoltán. 5. Hegedű szóló cimbalomkísérettel, elődja Szenes Jenő. 6. Komoly szavalat, elődja Króh Vilmos. Műsor után polgári házasság és tánc. A mulatság érdekében 22 tagu rendezőség fáradozik.

SZÍNHÁZ.

Műsor.

Apr. 20, Péntek Utazás az özvegyiség felé vigjáték.

Apr. 30. Szombat ugyanaz.

Május 1 vasárnap d. u. Bob herceg, este, utazás az özvegyiség felé.

— (A nyári állomások Makó ellen. Nyiregyháza és M.-Szigeten tegnap tárgyalták a debreceni színház pályázatára beérkezett kérvényeket. Makó Lajost, a kinek értékét közvetlen tapasztalásból ismerik, nem nagyon szerethetik, mert egyetlen hang se szólt mellette. Nyiregyháza ötén Nádasy, ötén Zilahy mellett nyilatkoztak, Makó mellett senki. A m.-szigeti megbeszélés szavazati arányszámát nem tudjuk; de ott is Makó teljes elejtésével végződött a tárgyalás.)

TÁVIRATOK.

Vatikáni nagykövetünk halála.

Budapest, apr. 28. Revertera Frigyes gróf volt vatikáni nagykövetünk Brixenben meghalt.

Vasutasok becsületbíróság előtt.

Budapest, apr. 28. Mindazokat a vasuti tiszteket, akik a szolgálat abban hagyása miatt fegyelmi vagy büntető eljárás alá estek, ha tartalékos katonatisztek, a hadseregnél külön becsületügyi eljárás alá fogják vonni.

Fenyő Sándort elfogták.

Budapest, apr. 28. A fővárosi társadalom eme szegényfolyója már kézrekerült. A svájci rendőrség ma este táviratilag tudatta a budapesti rendőrséggel, hogy Sargansban, Svájc és Ausztria határállomásán Fenyő Sándort elfogták.

Tisztelettel van szerencsém

a nagyérdemű és t.-c. közönség becses tudomására juttatni, hogy a **DOBOS PAVILLON** vendéglőt majus elsején megnyitom a hol is megbizottam **HERMEL FRIGYES** szakképzett üzletvezetőm a legjobb és legizletesebb ételekről gondoskodik. Abonást is elfogad kedvezményes árak mellett. — A nagyérdemű közönség jóakarátába magamat ajánlva vagyok teljes tisztelettel

Nemeth András és Tarsa.

Donogán és Somossy

Kunz József és Tarsa utócai

Debrecen, kistemplombazár

Óriási raktár

szőnyegekben!

függöny, ágy és asztalterítő

butorszövetek

Linoleum

Olcso árak!

Férjem uram sem ellenzi

Dávid Gyula, eszéki gyógyszerész, szepitőszereit használja. Szepítő és más arszfoltok ellen Eszéki pomádéja ára 10 K. 1.50, 2.20, makacs arszfoltoknál az erősebb hatású Pompadour-pasztám kőösszeje K. 8 és 5. Arszfoltok fekete pont alakú miteszerek egyedül mulasztója a lúvenli, ára K. 1 és 2. Bármelyik szerem használata előtt csakis Detergen különös porszappannal kell mosdani K. 1, 2, 3. Örömet szerzek szilato fűjtő hajfestőmmel az öszülőknél, próbálveg K. 2, 4 és 8. **ANTEGRIN. Háziállatok óv- és gyógypora.** Minden gondolkodás és kérdezősködés nélkül, hogy mi volna jó, csakis Antegrin kell, a mint bágyadtak, mindjárt beadni. Egyszeri adag alig kerül 3 krajczárba, melylyel nagy kárt elhárítanak azok, a kik óvezorképen és étvágygerjesztől bébe-korba adva bizaláskor is mindig már előre megrendelik, például 100 darab sertés köst a dögtöt megszűntetni 10—15—20 kilogramm szükséges. Egy tekeres ára K. 2, mely elég 2 szűldő megmentésére. Egy kilogramm ára K. 4. Két és fél kilogrammot tis sertésre csomagolással K. 10.52 f-ért már bérmentve is küldöm. Öt kilogramm 20 K. helyett K. 19; de 10 kilogramm csak K. 34. Kaphatók posta v. vasuton utánvéttel küldve, csakis **Dr. Dávid Viktor.**

Törv. védve. Gyógyszerész-tudor, a m. kir. terméskizletudományi terület rendes tagja. Szent István király gyógyszerzetárában, ESZÉK, 1889.

790 T. — 1904.

Arverési hirdetmény kivonat.

A hajdu nánási kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Szabó István hajdudorogi lakos végrehajthatónak, B. Tóth Sándor és neje V. Orosz Mária h. dorogi lakos végrehajtást szenvedők elleni 80 kor. 80 fill. tőke követelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a fenti tőke követelés s járulékaiknak, valamint a csatlakoztatott Popper Ignác 440 kor. Szabó István 60 kor. hajdudorogi részvénytakarékpénztár 6500 kor és az első magyar gazdasági gépgyár részvénytársaság 64030 kor. jár. iránti követeléseiknek a kielégítése végett a debreceni kir. törvényszék, a hajdunánási kir. járásbiróság területén levő Hajdudorog községben felső a hajdudorogi 135 sz. betétben A I 1-5 hrsza. foglalt 8 hold 969 négyszögöl területű a gátdűlőben levő 4697:1 4697:2 4698:1 4699:1 hrszámú ingatlanra és 1220:283544 közös legelőre együtt és egészben 1958 korona kikiáltási árban.

Az ugyanazon betétben A meg 1 sz 3436:2 hrsz. alatt foglalt 128 négyszögöl területű a Rákóczi kert dűlőben levő szőlőre 26 kor. kikiáltási árban.

Továbbá a hajdudorogi 3611 sz. betétben A meg 1 sor sz. a. foglalt két nyolcadrésben B. Tóth Teréz Szücs rencné és 2/8 része B. Tóth Krisztianna özv. Manga Péterné, két nyolcadrésben B. Tóth Sára Szakál Mihályné és két nyolcad részben B. Tóth Sándor (nős Orosz Máriaival) tulajdonát képező 2:2:2832554 rét közös legelőhely ilkeső ségre az 2881 évi LX t. c. 156 §-a értelmében egészben 5 korona kikiáltási árban.

Végül a hajdudorogi 3078 sz. betétben A I 1—3 hrsz. a. foglalt 4699:4 4700:3 hrszámú 2 hold 1014 négyszögöl területű a gátdűlőben levő ingatlanok és az utánna járó 218:2832544 közös legelőnek a B. 11 alatti bejegyzés szerinti Tóth Sándor (nős Orosz Máriaival) illető 3/8 ad részére 34 korona 58 fillérben ezennel megállapított kikiáltási árban a árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1904 évi június 16-ik napján délelőtt 9 orakor Hajdudorog község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát vagyis 195 kor 80 fillér 2 kor 60 fillért illetve 3 kor 45 fillért készpénzben vagy az 1881 LX t. c. 42 §-ában jelzet árfolyammal számított és az 1881 évi november hó 1 én 3333 sz. a. kelt igazságügyminiszter rendelete 8 §-ában kijelölt övadékképes érték papirban a kiküldött kéredez letenni, avagy az 1881 LX t. c. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át szolgáltatni.

Kelt Hajdunánáson 1904 március 30-án.

A h. nánási kir. járásbiróság, mint tkvi hatóság.

KIVALÓ ERŐSÍTŐSZER

Forbenfabriken vora. Friedr. Bayer & Co. Elberfeld. **SOMATOSE** húsból készült és annak tápanyagait tartalmazó istálló, kőnyomó és állati állomány készítmény a legértékesebb erősítő szer. Gyenge és a táplálkozásban elmaradottaknak, ideg-, mell- és gyomorbetegeknek, beteggyermeknek, szegény házakban szenvedő gyermekeknek, nőknek, nevelőknek. **vas-Somatose** nélkülözhetetlen a sápkórosoknak. Isten ajánlja az orvosok által. Vas Somatose nem egyéb 20% vasvas-összetételű vasat, a melyben alakban a vas az ember testében van jelen, tartalmazó Somatose. Somatose rendkívül gyorsan és étvágyat. Raktáron van az összes gyógyszerárakban és gyógyszerüzletekben.

Felhívás.

Mindazon t. vevőkhez, kik szoba padlójukat óhajtják szép és tartós színre mázolni vagy konyhaberend. zésüket pelak és ajtóikat ujja festeni forduljanak bizalommal

Neumann Nándor,

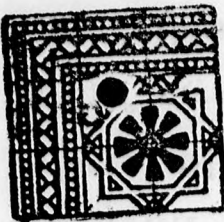
kizárólagosan berendezett festék, lakk és kence nagykereskedőhöz Hatvan. 5 u. Bignó ház Telefon 205

Tavaszi és nyári idény

1904.
Valódi brünni szövetek
Egyvágás 3-10 méter K. 7-8-10-jó
hosszu, teljes férfi K. 12-14.-jobb
öltözet, (felsőrokk nad- K. 16.-18.-finom
rág, mellény) - ára: K. 21.-igen finom
Valódi gyapju szövet.
Egy fekete salon öltözet K. 20.- ugy felöltök
turistaruhák, stb. sib. gyáriárakban küld:
Siegel-Imhoz, Brünn
Arjegyzék ingyen. — Ha privát egyé-
nek a cégtől rendelnek, nagy előny
ben részesülnek.

Walla József

Márvány-mozaik és cement-áru gyára
Budapest, VII., Rottenbiller-utca 13 sz.

Gránit terazzo
Betonrozások
Csatornázások
Turbinák és zsilipek
Medencék
Szökőkutak
Jászolok
Fürdőkádak betonból és
fayence lapokkal borítva
Falburkolatok fayence
lapokkal

Márvány mozaik lapok
velencei módra
Cementlapok sima és római
mozaik, utánzat
Mozaik, lap á la Mettlach
Keremit és Klinkler-lap
Portland cement csövek
Kőagyagsövek
Roman cement
Portland cemen
Tűzálló tégla

Olcsóság!
Biztonság!

Saját érdekében
hirdessen kizárólag

LEOPOLD GYULÁ

hirdetési irodája által,
Budapest, Erzsébet-körút 54.

Szakavatottság!
Pontosság!

Császárfürdő

téli és nyári gyógyhely
BUDAPESTEN.

Elsőrangú kénes hévízi gyógyfürdő,
páratlan gőzfürdővel, legmodernebb
szappanfűzőkkel, pompás ásványviz-
szódákkal, kő- és kádfürdővel.

200 kényelmes lakoszobával.
Prospektus kívánatra
ingyen és bérmentve.

KÖSZVÉNY ÉS CSÚZ ELLEN LEGSIKERESÉBB a KRIEGNER-féle

REPARATOR

1 öveg 2 korona, kis öveg 1 kor.
Főraktár: KORONA - GYÓGYSZERTÁR, Budapest, Calvin-tér.

KIVÁLÓ SZERENŐSE!
• ELŐZÉKENYSÉG! •

SZERENŐSE-NAPTÁR
INGYEN ÉS BÉRMENTVE!

KIRÁLYFI ÉS TÁRSA

BANKHÁZA, BUDAPEST, ANDRÁSSY-UT 60.
a magy. kir. szab. osztályosrajtók főelárultó helye.
110,000 sorsjegy, 55,000 nyer. — Nyeremények összege 14.459,000 korona.

A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete

BUDAPEST, V., GÉZA-UTCZA 2.
300 koronától kezdve ad törlesztéses zálog-
levél-kölcsönöket, melyek után

teljes kölcsönösszege:	2% kivonással:
50 érem a tőke évi 5.50%-a	50 érem a tőke évi 5.20%-a
40 5.50%-a	40 5.20%-a
30 5.50%-a	30 5.20%-a
20 5%-a	20 5.00%-a

szetendő járadékul a törlesztéssel együtt.
Bővebb felvilágosítást az intézet
díjmentesen ad.

HÔTEL PARIS SZÁJLODA

Szálloda: SIMON PÁL.
BUDAPEST, VI., VÁCZI-KÖRÛT 25. SZ.
50 szoba 2-20 k-tól fejebb kizolgálással és villany-
világítással együtt. Fürdők, elegáns kóvcház, étterem és
szórakozó a házban. Világos vesuti megállóhely az
összes pályaudvarok és hajók felé.

Vidékiek kedves találkozó helye

KLIVÉNYI FERENCZ
vendéglős elsőrangú étterem
Budapest, VI., Andrassy-út 39.
Kifinomó magyar konyha, valódi tiszta borok és
a világhírű „PSCHORRBRÄU” egyedüli kimerése.

REMINGTON

LEGTÖKÉLETESEBB
IRÓGÉP
ÚJ MODELLJE
megjelent!
PROSPEKTUST KÜLD
GLOGOWSKI ÉS TÁRS
BUDAPEST
ANDRÁSSY-ÛT 12.
FEJLEMÛLHATATLAN

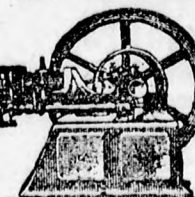
Ön nagyon idősnek látszik!
Fesse haját a CZERNY-féle
Tanningene
HAJFESTŐ-SZERREL

VÉRGYÓGYÍTÁS
A legsikeresebb gyógymód: asthma, szív-, gyomor-,
ideg- és borbaj, szélhűdés, elmezavar sib. ellen.
Megalapítója és egyedüli képviselője:
D^o KOVÁCS J. fővárosi orvos.
BUDAPEST, V., VÁCZI-KÖRÛT 18. SZ. L. EM.

Az egyedül létező valódi angol
SZÉPÍTŐSZER
a Balassa-féle valódi angol
mely azonnal eltávolít minden szepít, májfoltot, pattanást, mit-
essert stb. és az arcnak bűszéget, hatátságot kölcsönöz.
Hölgyeknek nélkülözhetetlen!
Egy öveg ára 2.- K., hozzá ugorka-szappan 1.- K., puder 2.- K.
Postai széküldés naponta.
Főszéküldési hely: **Balassa Kornél**
gyógyszertára:
Budapest — Erzsébetfalva.

Versenyen
kiváló olcsó árak!
Elsőrangú angol és francia
női ruha-kelme-különlegességek áruháza
LEON ÉS OLÁH
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 4.
Mintákat az ország minden részébe
ingyen és bérmentve
küldenek

OSERS és BAUER
MOTORGYÁR
BUDAPEST
V., Lipót-körút 7.
Benzin- és
petrolin-
motorok
BÉCS
Dresdnerstrasse 79-85.
Benzin- és
petrolin-
lokomobilok
Szivógáz-motorok 2-3 fillér üzemköltséggel.
Ezerrel berendezések működésben. — Elsőrendű gyártmány. — Kedvező fizetési feltételek.

LEGKEDVELETTÉBB LEGTÖKÉLETESEBB
• ARCSZÍNTŐ-ÉS
SZÉPÍTŐ SZEREL!
FŐRAGTÁS:
• CRÈME 2 KOR. KORONA
• PUDER 1. GÖNSZERKAR
• Budapesti Kémi-
• Törvényszék engedélye

PLATSCHEK VILMOS
FÉRFI- ÉS GYERMEK-RUHA ÁRUHÁZA
Budapest, IV., Károlyi Városház. (Károly-körút)